

**Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja
kestävän käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman
toteutusta ja seurantaa edistävä työryhmä 2017–2021
(YM039:00/2016)**

**KOKOUSPÖYTÄKIRJA
12.12.2018**

TYÖRYHMÄN KOKOUS 6/2018 (kokous #10)

Aika: Keskiyö 12.12.2018, klo 13.00–15.30
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Lohi
Läsnä: Ari Niiranen, ympäristöministeriö PJ
 Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö VPJ
 Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö
 Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö
 Kristiina Niikkonen, ympäristöministeriö
 Sami Heikkilä, puolustusministeriö
 Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö, budjettiosasto
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Elina Vaara, liikenne- ja viestintäministeriö
 Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
 Antti Otsamo, Metsähallitus, Metsätalous Oy
 Tuula Kurikka, Metsähallitus - etäyhteydellä
 Anna-Rosa Asikainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
 Hanna Pohjonen, Opetushallitus
 Tiina Vuoristo, Metsäteollisuus ry.
 Pekka Vuorinen, Rakennustuoteteollisuus RTT ry
 Miira Riipinen, Kuntaliitto
 Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE, biodiversiteettikeskus
 Ari-Pekka Auvinen, SYKE, biodiversiteettikeskus, asiantuntijasihteeri
 Marja Pylvänäinen, SYKE, biodiversiteettikeskus, sihteeri

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Ari Niiranen (YM) avasi kokouksen kello 13.05 ja toivotti jäsenet tervetulleeksi.

Opetusneuvos Hanna Pohjonen esittäytyi. Jukka Tulivuoren opetushallituksesta siirryttyä muihin tehtäviin, nimitettiin Hanna jäseneksi työryhmään. Hanna on toiminut biologian ja maantieteen opettajana Vantaan Vaskivuoren lukiossa. Hanna toivotettiin tervetulleeksi työryhmään.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous #9, 30.10.2018) hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

Puheenjohtaja Ari Niiranen kertoi Natura-laajennuspäätöksestä. 5.12. teki Valtioneuvosto päätöksen Natura 2000 -verkoston täydentämisestä ja Natura-alueiden luonnontieteellisten tietojen päivittämisestä. Natura-verkosta laajennetaan vedenalaisen meriluonnon kannalta arvokkailla alueilla. Samalla saimaannorppa lisätään Puruveden Natura-alueen suojeluperusteisiin. [http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Natura_2000_verkoston_paivitys_valmis\(48681\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Natura_2000_verkoston_paivitys_valmis(48681))

Ilkka Heikkinen YM kertoi, että maakuntakierrosta on käyty luonnon monimuotoisuus -asioissa. Kuopio, Tampere ja Helsinki on käyty, Oulun käynti on vielä tulossa. Keskustelua oli käyty siitä tarvitaanko alueellisia luonnon monimuotoisuus -ohjelmia, kun ryhdytään tekemään uutta valtakunnallista ohjelmaa. Ajatusta pidetään tärkeänä. Ideointikierros tehdään maakunnissa siitä, kuinka alueelliset ohjelmat tulisi ottaa huomioon kansallisessa ohjelmassa. Ohjelmat voivat olla joko alueellisia, kuntakoh- taisia tai kaupunkikohtaisia. Miira Riipinen Kuntaliitosta korosti, että kuntapuolella on jo tehty luonnon monimuotoisuus -ohjelmia. Kunnissa otetaan samalla huomioon ohjelmien vaativat resurssit ja rahoituskuviot.

Todettiin Rakennus- ja maankäyttölain uudistamisen tilanne ja päätettiin ottaa aihe seuraavan kokouksen teemaksi.

Marina von Weissenberg YM kertoi, että COP 14 -osapuolikokouksessa olivat Hinku-kunnat esillä. Hän totesi että saataisiin synergiaetuja, jos luonnon monimuotoisuus saataisiin mukaan Hinku-kuntiin, sillä Hinku-hanke on menestynyt hyvin. Todettiin myös, että Luontokunta-konsepti on tekeillä ympäristöministeriössä.

5. Biodiversiteetti ja puolustushallinto – suunnittelija Sami Heikkilä, puolustusministeriö, kiinteistö- ja ympäristöyksikkö (Esitys jaettu)

Puolustushallinnon lakisäätöisen tehtävän lisäksi hallinnolla on ympäristönsuojelun tehtävä, toimia ympäristövastuullisesti ja minimoida ympäristölle haitalliset vaikutukset. Ympäristöasioita puolustushallinto hoitaa yhteistyössä Metsähallituksen, Finavian ja Senaattikiinteistöjen kanssa. Ympäristönsuojelun resurssit ovat henkilöresurssien lisäksi n. 4 M €/v.

Sotilastoiminta aiheuttaa ympäristövaikutuksia, kuten ampuma- ja lentomelu, päästöt maaperään, pohja- ja pintavesiin, meriin ja ilmaan, sekä negatiivisia ja positiivisia vaikutuksia luontoarvoihin (maaston kuluminen metsäpalot, räjähdykset, maaperän tiivistyminen ja ”läsnäolo” ylipäätään).

Puolustusvoimilla on 60 ampuma- ja harjoitusaluetta, yhteensä 265 000 ha. Alueet ovat Metsähallituksen maita, joilla PV on vuokralla. Osa on vuokrattu yksityisiltä maanomistajilta. Noin 30 000 ha on Natura-alueita, muita luontoarvoiltaan arvokkaita alueita on noin 20 000 ha. Alueita hoitavat Metsähallitus ja PV yhdessä.

Ampuma- ja harjoitusalueiden ympäristöriskejä hallitaan selvityksin, kartoituksin, tarkkailemalla, seurannoilla ja toimenpiteillä, pyrkimyksenä haittojen minimointi ja suojelun korkea taso toimintaedellytyksiä ja harjoitusmahdollisuuksia vaarantamatta. Luontoarvot ovat hyvin tiedossa ja toimintoja sijoitetaan sen mukaisesti sekä alueita ennallistetaan.

Puolustusvoimat osallistuu myös laajasti kansainväliseen yhteistyöhön sekä kriisien hallinnassa että erilaisissa projekteissa. Eräässä kansainvälisessä projektissa koottiin yhteen best practices -ratkaisuja raskaiden aseiden haittojen ehkäisyssä. Mukana Pohjoismaat (pl. Islanti), USA ja Kanada. Tulokset julkaistaan 2019 alussa. Niistä on hyötyä ympäristöviranomaisille ja konsulteille. Projektin nimi on 'Environmental tools for military activities' (Suomi, Ruotsi ja USA -yhteistyöprojekti), käsittelee ympäristönsuojelua suurissa yhteisharjoituksissa. Nato ottanee 'työkalut' omaan ohjeistukseensa mukaan. Arktisten alueiden erityispiirteitä on otettu mukaan, esim. Cold Region Annex on tehty, jossa on ohjeistusta kylmien alueiden ympäristöhaittojen hallintaan.

Keskustelu syntyi PV:n harjoitusalueiden käytöstä ja luonnon suojelusta. On ehdotettu suojelualueiden perustamista PV:n alueelle Etelä-Savoon (mikä tämä ehdotus on, kysyy Marja?). Osa on PV:n puolesta mahdollisia, osaa vastustavat. Esim. maaliialueiden läheisyyteen ei suojelualueita perusteta, sillä kyseisen alueen pääkäyttötarkoitus ei sen jälkeen ole enää PV:n toiminta vaan luonnon suojelu. Pitää jättää pelivaraa PV:n omalle toiminnalle. Esim. uusia ampuma-alueita ei todennäköisesti Suomeen enää perusteta. Asia on saanut myös poliittisia sävyjä. Keskustelu aiheesta jatkuu. Todettiin että hyviä esimerkkejä suojelusta PV:n alueilla on, esimerkiksi Säkylästä ja Upinniimestä, joilla yhteistyö on sujunut hyvin.

6. 6. maaraportti: tilanne ja jatkotoimet – tutkija Ari-Pekka Auvinen, SYKE

Ari-Pekka Auvisen johdolla käytiin läpi päivitettyjä toimintaohjelman toimenpiteitä. Päivitykset viedään suoraan luonnontila.fi:hin. Nyt valmiina toimenpiteistä on 70/105.
<https://www.luonnontila.fi/toimintaohjelma/esittely>

Suomen 6. maaraportti CBD-sihteeristölle ei valmistu tänä vuonna.

Käytiin läpi seuraavat kokonaisuudet:

Taloudellinen ohjaus -kokonaisuus ja sen alla olevat toimenpiteet

Haitalliset tuet

Yksityinen ja kolmas sektori

EU-ohjelmat – tästä keskusteltiin paljon, Jaana kirjoittaa tähän lisäyksen, entä Life-rahoitus Näyttäisi olevan keskeinen toimenpide, jota kadun mies ei ymmärrä! Alkuun mistä on kyse.

Selvitys vuosista 2013–2014

Maatalouden ympäristötuki

Petovahingot

Lainsäädäntö-kokonaisuus

Lainsäädännön kehittäminen

Ympäristörikkokset

Ekologinen kompensatio – lisätään muutama julkaisu

Kaavoitus- ja maankäyttö

Vihreä ja sininen infrastruktuuri

Ympäristövaikutusten arviointi

Akwé Ko:n -ohjeet

Ilmastonmuutos ja vieraslajit

Ilmastonmuutoksen sopeutumisstrategia

Herkkyys ilmastonmuutokselle

Ex-situ -suojelu

Hiilivarastojen ennallistaminen

Bioenergian ja tuulivoiman vaikutukset

Matkailu ja luonnon virkistyskäyttö

Kestävä luontomatkailu

Maastoliikennelain päivitys – punainen

Alueiden käyttö ja matkailu

Aktiivinen luontosuhde

Tähän piti ajanpuutteen vuoksi lopettaa toimenpiteiden läpikäynti. Nyt on yhdessä käyty läpi 50 %.
 Kaikki poikkileikkaavat toimenpiteet on käyty nyt läpi.

Puheenjohtaja totesi, ettei aika ei riitä tämän tyyppiseen toimenpiteiden läpikäymiseen. Päätettiin jatkaa siten, että tässä kokouksessa sovitut lisäykset ja muutokset toimitetaan Ari-Pekalla mitä pikimmin. Marinalle annettiin mandaatti lähettää käännettäväksi tähän mennessä valmistuneet toimenpiteet. Maaraportti on saatava lähtemään maaliskuussa sihteeristölle, muuten Suomen tiedot jäävät pois Global-Biodiversity Outlookista. Tavoite on, että raportti olisi valmis 3.3.2019

Päätettiin, että maaraportointityötä jatketaan seuraavassa kokouksessa 24.1.2019 (koko päivä varataan) ja 14.2.2019 kello 9–11 (mahdollisesti pidempäänkin) pidetään maaraportin hyväksymiskokous.

7. Kansainvälisten kokousten tuloksia

- a) CBD COP 14. osapuolikokous 7.–29.11.2018, Sharm El-Sheikh Egypti – ympäristöneuvos Marina von Weissenberg
- b) Ramsar-sopimuksen 13. osapuolikokous 21.–29.10.2018, Dubai Yhdistyneet arabiemiirikunnat – ympäristöneuvos Kristiina Niikonen YM

Näitä asioita ei ehditty käydä läpi, mutta asioita koskevia dokumentteja lähetetään tiedoksi.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Seuraavat kokoukset

24.1.2019 koko päivän kokous, käsitellään maaraporttia. Paikka ilmoitetaan myöhemmin.

14.2.2019 kello 9–11, maaraportin hyväksymiskokous (mahdollisesti pidempikin kokous). Paikka ilmoitetaan myöhemmin.

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

10. Kokouksen päättäminen

Kokouksen puheenjohtaja Ari Niiranen päätti kokouksen kello 15.25 kiittäen kaikkia osallistujia.

Puheenjohtaja

Ari Niiranen, ympäristöministeriö

Sihteeri

Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.